

Szerkesztőségi iroda:
Nagybeeskerek.

Zapolya-utca 1-ső szám.

hova a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zapolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJIER LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hónapra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetés
irodáknban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybeeskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 282. szám.

Szerda, dec. 9

A költségvetés vitája.

— december 9.

Csak meglepéssel lehet látni, hogy mostanában milyen eredményes munkát végez a magyar országgyűlés. Azelőtt a költségvetés tárgyalása négy-öt hónapnál is tovább tartott. Alig volt olyan képviselője a háznak, aki egyik vagy másik tarcza tárgyalásánál fel ne szólalt volna. Az új képviselők itt mondták el szűzbeszédüket és aki haza akart beszélni, az is a költségvetés tárgyalásánál tehetette meg ezt a legkönnyebben. Valahány országboldogító terv megfogamzott a képviselők agyában, az mind a költségvetés tárgyalásánál került napfényre. A szabadelvű kormányok váltig állították, hogy ilyképp nem marad idő egyéb hasznos alkotásokra. De az mitsem használt; mert az akkori ellenzék a parlamenti szólásszabadság korlátozását látta a házszabályok minden tervezett módosításában.

Most aztán mindenki láthatja, mennyire szükséges volt ezeket a házszabályokat módosítani. A költségvetés vitája alig tartott néhány napig s szinte minden második nap végeztek egy-egy tarcza költségvetésével. Látható ebből, hogy a szólásszabadság nem ment tönkre, ellenben a törvényhozásnak marad egyéb fontos dolgok végzésére is elegendő ideje. Igaz, hogy valami kiemelkedő vitában nincs is részünk, mert alig hallani érdekes felszólalást; de ennek nem a házszabály megszorítása az oka, hanem a tisztelt képviselő urak fogyatékos tudása.

Egyéb érdekesség hiányában a minap megpróbálták egyházipolitikai vitával tenni változatossá a tárgyalást. A kísérlet azonban balul ütött ki. Nyilvánvalóvá vált, hogy a régi jelszavak most éppen nem izgatják a kedélyeket és senki sem kívánja vissza az egyházipolitikai harcok izgalmaival.

És ez jó is így, mert hiszen most életbevágóbb kérdések kerülnek sorra.

A költségvetés letárgyalásával most azután sor kerülhet az adóreformra, meg a választói javaslatra. Ezek mindegyike nagyon fontos az ország jövője szempontjából, azt kell tehát kívánnunk, hogy mindegyiket nyugodtan, minden nagyobb szenvedélyesség nélkül tárgyalhassák. Lehetséges, hogy ezalatt az idő alatt létrejön a pártok fuziója, ami esetleg talán más viszonyokat teremt a parlamentben. De künn az országban is, ahol mintha teljesen ráuntak volna a meddő harcokra és szívesebben várnának a parlamenttől erővel teljesebb közgazdasági politikát. Erre van elsősorban szükségünk és csak örvendeni lehet, hogy mind többen és többen látják be ezt a politikusközül is. Mindenesetre okosabb dolog az elérhető célok megvalósítására törni, mint olyan ábrándokat kergetni, amelyek most talán elérhetetleneknek látszanak, de amelyek rövid idő múltán, ha gazdaságilag és fajilag megerősödünk, érett gyümölcs gyanánt hullanak az ölünkbe.

Vármegyei tisztviselők értekezlete.

Nagybeeskerek, december 9.

Torontálvármegye segéd- és kezelő személyzete a status rendezése tárgyában f. hó 6-án Zachariás Sándor megyei kiadó elnöklésével értekezletet tartott, amelyen az érdekeltek szép számmal vettek részt. Jelen voltak: Spolarich Zsigmond, Vörös Péter, Rónai Ödön, Jakabfalvy Antal, Szeley Mihály, Csernolatetz Miklós, Klée Száva, Meleghy Ákos, Brenda Mózes, Miók József, Stöber Mihály, Haas Ferenc, Binder István, Feimer Gusztáv, Csath József, Wegling Ferenc, Veréb István, Dániel György, Szeitz Lajos, Weres Kelemen, Nánássy Imre, Hubert József, Czónya János, Grubaeski Máté, Santa Gusztáv, Szabó Endre, Ambrus Sándor és Kelemen Gábor, mint az értekezlet jegyzője.

Zachariás Sándor megyei kiadó, segédhivatali főnök üdvözli a megjelenteket s az

értekezlet célját ismertetve, bemutatja Fogaraszvármegye segéd- és kezelőszemélyzetének a status rendezésére vonatkozó körlevelét, amelyet az értekezlet egyhangúlag tudomásul vett.

Ennek megtörténte után ugyancsak elnöklő Zachariás Sándor a következő határozati javaslatot terjeszti az értekezlet elé:

Torontálvármegye segéd- és kezelő-személyzete üdvözli a sérelmek orvoslását kezdeményező fogaraszvármegyei kartársakat s azon törekvésüket, hogy a XI., X. és IX. fizetési osztályba sorozott segéd- és kezelő-személyzeti tagok ugyanazon állásban eltöltött 12—12 évi szolgálat után a következő magasabb fizetési osztályba előlépjének. Örömmel támogatjuk ezen mozgalmat, azon hozzáadással azonban, hogy az előlépések minden előzetes kinevezés nélkül történjenek, valamint hogy azon tagok, akiknek már az új beosztásuk korpótlékuk van, magasabb fizetési osztályba való jutásukkor nem a 3-ik, hanem a megfelelő magasabb fokozatba osztassanak be.

Javasoljuk továbbá, hogy a díjnokok részére, a nehéz életviszonyokra való tekintettel, lakáspénz állapíttassék meg, még pedig mindenütt az irnokok lakáspénzének a 60 százaléka s a díjnoki állásban eltöltött 10 évi szolgálat után beléphessenek a IX. fizetési osztályba, ha az előírt minősítéssel bírnak és a szakvizsgát letették. Csatlakozunk különben kartársaink azon javaslatához, hogy a kezelői szakvizsga kötelezőleg megállapíttassék.

Hozzájárulunk ahhoz is, hogy Budapesten országos értekezlet tartassék, hogy kölcsönös tárgyalások útján ügyünket alapos megvitatás után mielőbb dűlőre juttassuk. Ami pedig egy Fogarasz, mint kiskükküllői kartársaink azon óhaját illeti, hogy az összes segéd- és kezelőszemélyzeti tagok lépjenek ki az „Országos Tisztviselői Egyesület”-ből s a szolgák bevonásával egy önálló országos egyesületet alakítsunk s tartssunk fenn egy szaklapot, amely csak a mi érdekeinket védené, — a magunk részéről ezidő szerint nem vagyunk hajlandóak támogatni — s e tekintetben csatlakozunk hunyadvármegyei kartársaink egyedül helyesnek talált felfogásához, hogy a segéd- és kezelőszemélyzet, amely ma már szintén megyei tisztviselőknek tekintetnek, nem szakadhat el a vele folytonos kontaktusban álló főtisztviselőktől, akikkel kölcsönösen egymásra vannak utalva s bátran állíthatjuk, hogy jól hivataloskodni egymás nélkül egyikük sem tudna. A magunk részéről tehát azt indítványozzuk, hogy igenis, lépjen be minden segéd- és kezelő-

A „TORONTÁL” tárcája.

Az ismeretlen.

A hosszú ebéd alatt szüntelenül engem nézett egy férfi, aki igénytelensége miatt nekem is feltűnt. Nyugtalan, bizarr és szomorú benyomást tett rám: egy kis félelmet, de főképpen szálnalmat ébresztett bennem. Öreg volt-e, vagy fiatal? A keze állandóan reszketett, a haja fehér volt és a halántéka ráncos, azért mégsem látszott aggyastánnak, s a szeme, az a gyöngéd s mélységes, bánatos kíváncsisággal telt szeme akaratom ellenére elbűvölt.

Olyan érdeklődve és olyan sokáig néztük egymást az ebéd alatt, hogy meg sem lepődtem, midőn a hallban egyszerűen felém közeledett.

Leült fotelem mellett és udvariasan megkérdezte, rágyujthat-e. Rövid hallgatás után megszólalt, beszélgetett az időről, az esőről, amely napok óta a szállóba zárt bennünket. Halkan mondta: „A szálló gazdája azt hiszi, hogy már nem tart sokáig, holnap talán már szép idő lesz... de hát hogy tudja?... van-e valami, amit az ember tudhat?”

Lahajtottá fejét és remegő kezével cigarettát sodort.

— Félek, madame, — mondta, — hogy terhére vagyok, de ön annyira hasonlít egy fiatal nőhöz, akit elvesztettem... igen, a szó szoros értelmében elvesztettem... Hasonlít hozzá egy kisse... Ot keresem. A feleségem volt. Azt hiszik rólam, hogy özvegy vagyok, de én igazán nem vagyok benne bizonyos, hogy meghalt-e a nőm...

Nyugtalanul nézett körül.

— Ez a különös alak egy szegény bolond, gondoltam. És valami ösztönszerű védekezéssel igyekeztem tőle távolodni. De a pillantása utolérte: ott maradtam. És ő tovább beszélt.

— Engedje meg, hogy elmondjam önnek a történetem és engedje meg, hogy önt nezhessem, mert önről az a fiatal nő jut eszembe... csak az ő szeme kék volt... A neve... De mire volna jó, ha megmondanám a nevét? Én Szivemnek szólítottam. Sohasem gondolt egyébre, csak hogy engem boldoggá tegyen, hogy nekem tessék; oly édes kis lelke volt; nem volt szomorú és mégis szerette a csendet, azokat a színes álmodozásokat. Szép volt; szeretett engem; én imádtam őt és boldog voltam.

Egy nap, madame, elment hazulról, ahogy má kor szokot... Sötétkék színű ruha volt rajta, a cipője sárga volt, a harisnyája ugyanolyan színű, kék színű tollas kalapot viselt, az volt akkor divatos; a haja — oxigénes vízzel szokta mosni, hogy szőke legyen. — a haja olyan aranyos fűrtökben vette körül bájos arcát. Megeséskolt, úgy ment el.

A szobájában bab álgatva észrevettem, hogy az óráját otthon hagyta; megtaláltam a gyűrűt is, meg azt a hosszú tűt, amivel virágot szokott a ruhájához tűzni.

Elmenetele után körülbelül egy órával csegették az ajtókon. Én is elmenni készülődtem, már csak a keztyűimet kerestem s épp az előszobában voltam. Ujra csegették, mert a szolgál nem jött ajtót nyitni, én nyitottam ki és először egészen értelmetlenül, később borzadva bámultam az emberekre, kik egy hordágyat hoztak, letakarva.

A szegény ember megállott egy pillanatra.

— Azt mondták, hogy ez ő. Ő! egy órája még élettel és szépséggel tele. Az arca fölismertetlen volt. Én nem tudom, mi tehettem úgy tönkre azt a fejet. A többi része, a teste érin-

JUTÁNYOS ÁRAK.

FIGYELEM!

PETRY JAKAB : NAGYBECSKEREK

Ajánlja az igen tisztelt vevőkönységnek becses figyelmébe dusan felszerelt raktárat a legújabb fazonban és legizlésebb kivitelben készült

férfi, női és gyermekruháit, valamint férfi- és flu-kalap különlegességeit,

nemkülönbön a legjobb minőségű bel- és külföldi szöveteket feldolgozó mérték utáni szabóságát ugyszintén a saját műhelyében és felügyelete alatt készült női szőrmekabátokat, colliereket és karmantyukat. Nagy választékot tart szőrmével bélelt saját készítményű vadász- és gazdász-kabátokból, asztrachán és másnemű prémsapkákból, valamint nyers prémekből is. Elfogad mindennemű szőrmearu készítményt vagy új fazonra való izléses átalakítást.

895-x 30

FIGYELEM!

FIGYELEM!

PONTOS KISZOLGÁLÁS.

személyzeti tag az országos egyesületbe, ahol azután tulsúlyunknál fogva is az összetartás és kölcsönös megértés fegyverével testületünk bátran sikra szállhat a tisztviselő egyet esetleges egyoldalú törekvéseivel szemben s így azután jobban érvényt szerezhettek érdekeink méltányos és igazságos diadalra juttatásával. Mert valljuk be őszintén, hogy azon körülménynek, miszerint érdekeink ezideig nem lettek kellően figyelembe véve és kellőleg értékelve, egyedül mi vagyunk okai, mert egyetlen lépést sem tettünk eddig az irányban, hogy a már évek óta fennálló tisztviselő egyetnél érdekeink érvényre is jussanak.

Tehát dacsövetség helyett a megfontolt, komoly együttműködés és kölcsönös megértéssel párosult tisztelés elvét tűzzük ki zászlónkra, a mit valamennyi kartársunknak megszívlelés végett melegen ajánlunk, mielőtt még elhamarkodnák dolgaikat.

A f. évi december hó 15-én tartandó országos értekezleten való képviseltetésünkkel Zachariás Sándor és Kelemen Gábort bízzuk meg s ezen határozatunkról az összes vármegyei kartársak és a vármegyei tisztviselők országos egyesülete értesítettek.

A megjelentek a határozati javaslatot egyhangulag elfogadták s ezzel az értekezlet véget ért.

HIREK.

Tájékoztató.

A fűrdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 óráig kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 9/45 óráig delután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Védők hölgyek részére minden nap délelőtti gőzfűrdő. A kőzfűrdő reggel 6-tól este 7-ig nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 óráig este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 óráig este 10-ig.

A szabad iskola (munkás-gimnázium) december havi előadásai a következők:

Dec. 9-én: 8-tól 9-ig nemzetgazdaságtan; 9-től 10-ig gazdasági földrajz.

Dec. 11-én: 8-tól 10-ig nemzetgazdaságtan; 9-től 10-ig magyar irodalom.

Dec. 16-án: 8-tól 9-ig fizika; 9-től 10-ig gazdasági földrajz.

Dec. 18-án: 8-tól 9-ig fizika; 9-től 10-ig történelem.

Dec. 30: 8-tól 9-ig fizika; 9-től 10-ig történelem.

December 10. Rendkívüli megyei közgyűlés.

December 12. Városi tisztújítás.

1909. jan. 18. Közig. bizottság ülése.

Boldogasszony szeplőtelen fogantatása.

A róm. kath. egyház tegnap ünnepelte meg az Istenanya szeplőtelen fogantatásának ünnepét s ez alkalommal a helybeli róm. kath. plébániatemplomban is ünnepi istentiszteleteket tartottak. Delelőtt 10 órakor volt a zenésmise, melyen az egyházi ének- és zenekar Weninger karnagy vezetésével a Polczér-féle „Misét” adta elő a meghívánt precizitással. Offertóriumra ez alkalommal Schumann egyik gyönyörű tercettjét adták, amelyben a szoprán Gintner Mariska kisasszony énekelte a töle megszokott kellemesen csengő hangon. A zenésmissén Magyar Pal pápai kamarás celebrált fényes papi segéd-

tetlen volt . . . De nem akarom önt ennek a leírásával felizgatni, másról, egész másról beszélek.

Az orvos le akarta vetköztetni a szegény halottat. Én némán és az örülethez közel álltam ott. És én magam láttam meg, magam vettem ki a füzőjéből egy levelet. Elolvastam.

Az ő papírja volt, megismertem; — de hiszen annyian használnak olyan papírt . . . A címet nem tudtam elolvasni, véres volt: de belől nem volt annyira elmosódva az írás; megismertem, az ő írása volt; de hiszen a nőknek annyira hasonlít az írása; mind azokkal a szálkás, keskeny betűkkel írnak. És ez a levél így kezdődött:

„Philippe, szerelmesem . . .”

Es a legfőbb legörültebb levél volt, amit csak nő írhat egy férfinak, akit imád; oly titkos gyötrelmekkel telt, oly szenvedélyes sorok voltak, hogy nekem úgy tetszett, mintha ezektől remegne annyira kezemben a levél . . . A kezem, madame, ettől a pillanattól kezdve mindig reszket.

A levél nem volt aláírva és semmi sem bizonyította — a papír, az írás csak nem bizonyították? — hogy ő írta volna. És én rá is jöttem, asszonyom, hogy azt a nőt, akit odahoztak, én nem is ismerem, éppen úgy nem, mint azt a Philippet, akinek a levél szól. Nem, ez nem Szivem . . . Az írás? Mondom, hogy az semmit sem bizonyít. A sötétkék ruha, a sárga cipő, a gyűrűlen kéz? Hány ezer fiatal nő van Párisban, aki a divat szerint öltözik, tehát mind egyforma; és hány lehet ezek közül, aki nem visel gyűrűt. És még azt merték mondani, hogy ő az! A szobalány megismerte a haját. Mintha nem

lettél s a közönség, mind ünnepnapokon rendezen, úgy tegnap is nagy számmal kereste fel a templomot.

— **Uj járásorvos.** A főispán dr. Gerő Leo megyei tb. orvost az elhunyt dr. Tószögi Aladár helyébe törökbecsei járásorvossá nevezte ki.

— **Torontáliai a királynál.** December 2-án, a császárbübeum alkalmából, a király előtt tisztelegtek a tulajdonát képező első cs. és kir. huszárezred tartalékos tisztjei is, akik az ezrednek a jubileum emlékére a király ezüst lovaszobrát adományozták. A felség kihallgatáson fogadta volt tisztjeit, akik között megjelent a kihallgatáson Nagybecskerekéről dr. Balás Iván és dr. Mihálovics István is. A királynak mindegyik tiszthez volt néhány barátságos szava s a magyarokkal magyarul beszélgetett. Balás Ivánnal és Mihálovics Istvánnal is szót váltott s megkérdezte, hogy hová valók. Mikor meghallotta, hogy torontáliai, így szólt:

— Szép, hogy az urak olyan messziről ide fáradtak.

Tovább azután megkérdezte, hogy mi most a foglalkozásuk, mikor szolgáltak ezredében. A király a fogadtatás alatt ugyszólván mindig magyarul beszélt, mert az ezred tisztjeinek nagyrésze magyar, akikhez igen szívesen es melegen szólt.

— **Egyházi kinevezések.** Csernoch János dr. megyes püspök a csanádi egyházmegye lelkészi karában a következő kinevezéseket eszközölte: Vollmer Péter almáskamarási segédlelkész Weidenthalra adminisztrátorra, Pala Mihály nagyteremiai segédlelkész Almáskamarásra, Kern Agoston fehértemplomi kath. főgimnáziumi tanár Nagyteremre plébánossá, Hodács Agost kiszombori lelkész Fehértemplomra főgimnáziumi tanárrá, Kelemen András szajáni adminisztrátor Kiszomborra, Herresbacher Denes józsefszállási segédlelkész Szajánra plébánossá és Lőrincz Domonkos ferencendi lelkész Józsefszállásra neveztetett ki.

— **A fegyelmi választmány ülése.** Torontálvármegye fegyelmi választmánya ma délelőtt Botka Béla főispán elnöklésével ülést tartott, amelyen részt vettek: Grézlo János kir. tanfelügyelő, Steinitzer Géza, dr. Mangold Samu és dr. Konyovics György. Az ülésen különböző fegyelmi ügyeket tárgyaltak.

— **A jegyzői nyugdíjintézet választmányi ülése.** A Torontálvármegyei jegyzők nyugdíjintézetének választmánya f. hó 10-én d. u. 4 órakor ülést tart az alispáni kisteremben. A tárgyszorozat a következő: Özv. Magyar Sándorné kérvénye nyugdíj és nevelési járulék iránt, Himmelstein Károly kérvénye nyugdíjazás iránt, Krausz Henrik kérvénye nevelési járulék folyósítása iránt. Özv. Popovits Karolyné kérvénye halotti negyed kiutalása iránt és a még netán befolyó ügyek.

— **Városi alakuló közgyűlés.** Nagybecskerek város képviselőtestülete az október 31-ki városi képviselőválasztások óta ma tartotta meg első

alakuló közgyűlését. A mai közgyűlés ugyan csak formális volt, de azért úgy a tanács, mint a képviselőtestületi tagok elég szép számban voltak képviselve. Dr. Perisics polgármester megnyitván a közgyűlést, üdvözlö a képviselőtestületi tagokat, majd indítványára küldöttség ment Jankó Agoston alispánhoz, hogy őt a közgyűlésre meghívják. Nemsokára a küldöttség visszajött Jankó Agoston alispánnal, aki a jelen voltak lelkes eljenzése közt elfoglalván az előki székét, üdvözölte a gyűlést, felkérvén Strosz Bela városi főjegyzőt, hogy az ujonnan megválasztottak és virilisták névjegyzékét olvassa fel, melynek megtörténtével az alispán az új képviselőtestületet megalakultnak jelentette ki s ezzel a közgyűlés véget ért.

— **Csernoch püspök a szegedi katolikusok ünnepén.** Mint Szegedről jelentik, ott tegnap nagy ünnepségek közt ment végbe a szegedi belvárosi plébános, Jászai Géza beiktatása s ugyanakkor tartotta diszközgyűlését a szegedi katolikus kör is. Az ünnepségekre Szegedre érkezett Csanádegyházmegye püspöke, Csernoch János is, akit Szeged közönsége nagy ünnepélyességgel fogadott. A beiktatási ünnep alkalmából fényes istentisztelet volt, mely alatt Csernoch püspök emelkedett szellemű prédikációt tartott a lelkipásztor kötelességeiről. A beiktatási ünnep után megtartották a katolikus kör nagygyűlését, melyen Szele Róbert főjegyző megnyitóját után a püspök hosszabb beszédet mondott, melyben hangoztatta a vallásellenes társadalmi áramlatok káros voltát s annak szükségességét, hogy ezek ellen szervezkedjék a hitű katolikus közönség. A közgyűlés után diszebed volt, mely után a püspök délután visszautazott Temesvárra.

— **Elhunyt urinő.** Lapunk zártakor vesszük a szomorú hírt, hogy özv. Popovics-Pécsi Sándorné, városunk egyik köztisztvisletben álló urinője tegnap Budapesten 68 éves korában meghalt. Az elhunytat, akiben Popovics-Pécsi Szilárd édesanyját gyászolja, haza fogják szállítani Nagybecskerekre s itt holnap temetik el a gör. kel. temetőben levő családi sírboltban.

— **Temesvármegye Rákóczi ünnepe.** Temesvármegye közönsége a tegnapi megyei közgyűlés keretében kegyeletes módon hódolt II. Rákóczi Ferenc emlékének, midőn ünnepélyesen leplezte a fejedelemnek a közgyűlési teremben elhelyezett arcképét. Az ünnepélyre eljöttek az összes egyházi és polgári hatóságok képviselői és Herteleny Ferenc főispán megnyitó beszéde után dr. Hollóssy Gyula m. főjegyző tartott lendületes ünnepi beszédet, melynek végzetével lebulolt a lepel a képről, amelyet Ferenczy József festőművész készített.

— **A szabad iskolából.** A kulturegyesület munkás-gimnáziumában ma este 8-9-ig Winkler István folytatja nemzetgazdaságtani előadását, utána pedig 9-10-ig dr. Czirbusz Géza földrajzi előadása során a Balkán-félszigetet fogja ismertetni s ennek kapcsán igen érdekes lesz előadásának a most fenyegető balkáni háborúra vonatkozó része, amely külön is megérdemli a közönség figyelmét.

— **Előmunkálati engedély.** A kereskedelemügyi m. kir. min. mult hó 18-án Vertán István makói lakos, a makói gazdasági egyesület elnökének Tótkomlós község templomteréről kiindulólag a békéscsanádi h. é. vasut Tótkomlós állomásának érintésével, továbbá Nagykopáncs, Kiskopáncs majorok és az ágasi utfele tanyák határain át a hódmezővásárhely-makói nagy szentmiklósi h. é. vasut Makó-Ujváros állomásáig s innen folytatólag Makó város belterületén át az aradi és csanádi egyesült vasutak Makó állomásáig és folytatólag Maros folyóig, továbbá a fenti vonalból Makó város belterületén kiágazólag Nagykirályhegyes és Kiskirályhegyes felé vezetőnek keskeny nyomtávu gazdasági helyi érdekű vasutvonalra az előmunkálati engedélyt megadta.

— **Nagybecskerek város egészsége.** Dr. Weiterschan József városi főorvos most adta be Nagybecskerek városának november havi egészségügyi kimutatását, amely szerint a születések száma az elmúlt hónapban volt 67, a halalozásoké 71. A hét éven alól elhaltak száma 26, a hét éven felülieké 45. Az egyes halalokok a következők: Difteritisben meghalt 1, gyermekhasmenésben 4, gümőkórban 9, influenzában 1, veleszületett gyengeségben 9, gutatásban 5, szervszívzavában 4, tüdőgyulladásban 2, rák-betegségben 3, egyéb természetes halalokok következtében pedig 29 ember halt meg. Az erószakos halálesetek száma 4. Az orvosi jelentés szerint városunk egészségügyi viszonyai az elmúlt hónapban általában véve kedvezőnek mondhatók, amennyiben a hevenyragályos betegségek ugyszólván teljesen szüneteltek s a születések száma — tekintettel arra, hogy elhaltak között 15 idegen volt — jóval meghaladja az elhaltakét. Tüdővezében november hónapban összesen 9 ember halt meg. Trachomára összesen

volna ezer nő, aki oxigénnel mossa a haját. Az orvos megismerte a karját, a lábát, a derekát, mert állandóan ő kezelte . . . Sokat adok rá! Hiszen a doktorok annyi ezer embert vizsgálnak nap-nap után, — mit emlékezhettek ők az ezer közül egyre? Nem, ez a nő nem ő. Ő is eltűnt, igaz: lehet, hogy ő is meghalt, — de ő nem ez a halott.

Bolondnak mondtak, mert nem akartam magaménak ismerni ezt az idegen szerelmes asszonyt. Bolondnak tartottak, amiért minden intézkedést meglettem, hogy Szivemet megtaláljam. Bolondnak tartanak, mert még most is őt keresem. Azt kérdik tőlem, hogy miért hagyott volna el. (Bizalmasan hozzám hajóit.) Lehet, hogy elraboltak; annyiszor rabolnak gyermeket és ő oly gyöngéd, oly finom volt, mint egy gyermek. Vagy szerencsetlenség érte, nem tudom, mikor, nem tudom, hol . . . De az bizonyos, hogy ő sohasem rejtegethetett a füzőjében olyan levelet, mint az, amit elolvastam és ami olyan véres volt . . .

És mivel én hallgatagon ültem, megrettenve néztem rám, félénken és még fájdalmasabban.

— Talán . . . néha . . . kételkedem! Hátha igaz, hogy bolond vagyok? bolond! bolond! Ah, madame, mondja meg ön, aki annyira hasonlít Szivemhez. Elhiszi ön, elhiszi, hogy azt a levelet az én feleségem írta? Elhiszi ön, hogy az a halott Szivem volt, az én imádoztam, aki engem úgy szeretett?

Felállott; az arcán olyan fájdalom tükröződött vissza, hogy a szemem könybe lábadt.

— Nem, uram, — mondtam végre, szinte magamon kívül: — nem . . . Más volt.

Gerard d'Ouville.

244 megvizsgált közül kettőt találtak trachomások. Az országos betegápolási alap terhére 140 szegénysorsu részesült rendes orvosi gyógykezelésben. A megyei József-kórházban novemberben 272 beteget vettek fel, 189-et pedig elbocsátottak. Ugyanott meghalt összesen 17 beteg, köztük 15 idegen és 2 helybeli. A városi menedékházban 32 férfi és 16 nő részesült ellátásban. Heveny és idült ragályos betegségek letyűzése után 12 gőz és 1 formalin fecskendezéssel egybekötött lakástisztítást végeztek. Az élelmiszerek piacát szintén több ízben megvizsgálták s a tapasztalt rendellenességekről jelentést tettek az illetékes hatóságnak.

Filharmoniai hangverseny. A nagybecskereki filharmoniai-egyesület ma este tartja X-ik népies hangversenyét a Rózsa-szálloda kávéházi helyiségeiben, melyet ez alkalomból megfelelő módon alakítottak át. A hangverseny fél 9 órakor kezdődik s belépődíj személyenként 60 fillér. Kétféle italokról és hideg ételekről gondoskodnak.

A baja-bátaszéki hid teherpróbája. Szorgos és serény munka folyik ezidő szerint a bajai Duna-hidnál. Miután a hid munkálatait teljesen befejezték, most eltávolítják a hidról és a hid mellől az összes állványokat és teljesen szabaddá teszik mindentől. Ez a nagy munka nagyon is fontos alkalomból történik. Ma ugyanis nagyjelentőségű esemény történik a baja-bátaszéki Duna-hidon. Ezen a napon tartják meg a hid teherpróbáját. Ennek megtörténte után alig áll valami útjában a hid megnyitásának. Ha a baja-szabadkai és a bátaszék-dombóvári vonat elsőrangú munkálatai elkészülnek, úgy május elsejére átadhatják az országos fontosságú vonalat a forgalomnak. Az érdekelt vidék arra számít, hogy akkor már életbe léptetik az alföld-fiumei gyorsvonalat, mely Brassó, Kolozsvar, Temesvár, Szeged, Szabadka felől közvetíti majd a forgalmat a hidon át Fiuméba és Szerényi József államtitkár budgetbeszédében tényleg jelezte is a zónatarifának kiterjesztését, illetőleg a zónák emelését, hogy a nagy távolságokban Budapest elkerülésével is megfelelő személydíjakat szedhessenek be az utasoktól.

Karácsonyi és ujévi legalkalmasabb ajándékok, ugyszintén eredeti kínai teák, valódi angol jamaikai rum, droguák, kötszerek, likör és tumeszenciák, optikai s fényképezési cikkek stb. kaphatók Melkubn Dezső drougeriájában, az „Arany csillaghoz” Nagybecskerek. Telefon 95. szám.

Köszönetnyilvánítás. Szilágyi Albert m. tá. főjegyző a hivatalában felállított perselyből 3 kor. 75 fillért szolgáltatott be az iskolagyermekbarát pénztárába. Az összeget köszönettel nyugtatva az egylet elnöksége.

Mangold Lipót helybeli könyvkereskedő cég a nagybecskereki tanonc-otthon könyvtárának 7 darab értékes könyvet adományozott, mely szíves adományért hálás köszönetet mond a tanonc-otthon vezetője.

A nagybecskereki gyógyszerészek a megyei orvos-segélyegyletnek (Plechl-féle alpnak) ötven koronát adományoztak. Az adományért ezután hálás köszönetet mond a segélyegylet elnöksége.

Néhai Weisz Fanny urnó, az izr. nőegylet felejtethetetlen díszelnőknője halálának évfordulójára alkalomból Sehnabl szül. Weisz Antónia urnó (Bécs) az egylet céljaira 100 koronát adományozott, mely nemes adományért hálás köszönetet mond Winter Katalin elnöknek.

Halalozás. Feimer Péter városi gyepmester, ki hosszú éveken keresztül állott Nagybecskerek város szolgálatában, tegnap 54 éves korában meghalt. Temetése ma délután volt a család és ösmerőseinek nagy részvétele mellett.

Rossz szomszédság török átok. Hogy a rossz szomszédság csakugyan atok, azt bizonyítja az alábbi véres történet is, amely Surjánon történt. Zsivkov Szvetozár és Csernyánszki Despot szomszédok voltak, azonban valami csekélység miatt már hosszabb idő óta haragban voltak egymással. Gyakran pöröltek össze s ilyenkor vége-hossza nem volt a kölcsönös szidalmazásnak. A két szomszéd a napokban is összeszóvalkozott s a kerítésen keresztül szidták egymás apját-anyját. A veszekedés ez alkalommal szokatlannul heves volt és Csernyánszki annyira felindult, hogy beszaladt a szobába s onnan puskával a kezében tért vissza és se szó, se beszéd közvetlen-közleiből hátulról rálőtt ellenfelére. A golyó oly szerencsétlenül talált, hogy Zsivkov halva rogyott össze. Az esetről nyomban értesítették a nagybecskereki ügyészséget s dr. Konyovics György kir. ügyész, dr. Csekmanek Rezső módosi járásbíró bizta meg a vizsgálattal, amit most be is fejeztek. A gyilkos szomszédot letartóztatták és behozták a nagybecskereki fogházba.

Elfogott tolvaj. Annak idején megirtuk, hogy Pivarszki Zsiva, Rasity Péter és Piperszki István itteni csavargók egy koresmai mulatozás alkalmával ezer koronát loptak el Kirtyánszki Aron módóu földmivestől. A csendőrök Piperszkit mindjárt másnap elfogták s a pénz egy részét is megtalálták nála, a másik két jómadárnak azonban sikerült

még idejekorán megugrani. A csendőrség erős nyomozást indított ellenük, amely nem is volt egészen hiábavaló, mert mint most értesülünk, a tolvajbando másik tagját, Pivarszkit is elfogták Erzsébetfalván, ahonnan a napokban szállítják le Nagybecskerekre. Rasity ellen a nyomozás tovább folyik, de valószínű, hogy őt is hamarosan elfogják.

Gyilkos cigány. Nagymargitáról jelentik lapunknak, hogy ott a mult hét végén megint véres eset történt. Sztan Péter cigánykupec ugyanis agyonszúrta társát, Cseku Nedát, mert az nem akarta neki megfizetni azt a tiz koronát, amit az esetre ígért, ha lovát el tudja adni. Az ügy megvizsgálására Benedek Jenő itteni vizsgálóbíró kiutazott a helyszínére, ahol megéjtette a vizsgálatot. A gyilkos cigányt beszállították Nagybecskerekre s a kir. ügyész vizsgálati fogságba helyezte.

TÁVIRATOK

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, dec. 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház a hétfő délutáni ülésen részleteiben is befejezte a pénzügyi tárca jövő évi költségvetésének tárgyalását.

Utána Wekerle Sándor miniszterelnök betérjesztette az 1909. évre szóló költségvetési felhatalmazó törvényjavaslatot.

A mai ülés.

A mai ülést Justh Gyula elnök délelőtt 9 órakor nyitotta meg.

A megnyitás után Brázay Zoltán és Hamersberg László kisebb törvényjavaslatot ismertettek, amit a Ház minden vita nélkül rövid háromnegyed óra alatt elfogadott.

Ezután szünet következett, majd a gyűlés újabb megnyitása után Maniu Gyula interpellált a balázsfalvi emlékkő és a királyfalvi felszentelt kereszt felrobantása tárgyában. Interpellációját a belügyminiszterhez és igazságügyminiszterhez intézi. Interpellációja során kifejté, hogy az országban törvényen kívüli állapot van, s hogy a románokat rendszeresen üldözik.

Günther Antal igazságügyminiszter Maniunak válaszolva, mindenekelőtt kijelenti, hogy a legnagyobb türelemre volt szüksége, hogy Maniu interpellációját végig halgassa, mert a képviselő egyoldaluan és elfogultan ítél. Itt az országban mindenkivel szemben egyenlően alkalmazkazzák a törvényeket s éppen ezért ilyen hangon támadni nem szabad a kormányt. Különben is az említett ügyben szigorú vizsgálat folyik, amelynek befejeztével fog a Háznak a szükséges felvilágosítással szolgálni.

Maniu Gyula az igazságügyminiszter válaszát nem veszi tudomásul, mert szerinte a miniszternek legalább is sajnálkozásának kellett volna kifejezést adni a történetek felett. A Ház többsége az igazságügyminiszter válaszát tudomásul vette.

Utána Eitner Zsigmond interpellálta a vallás- és közoktatási minisztert a győri tanítóképző-intézetből kizárt növendékek ügyében.

Apponyi Albert gróf válaszában kijelentette, hogy legnagyobb sajnálatára a nevezett ügyben határozott választ még nem adhat, mert a vizsgálat még folyamatban van.

A kultuszminiszter válasza után az elnök berekesztette az ülést.

Minisztertanács.

Budapest, dec. 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Beavatott helyről jelentik, hogy a kormány legközelebb minisztertanácsot tart s állítólag ezen a tanácskozáson fog eldőlni a fuzió ügye.

Képviselőválasztások.

Budapest, dec. 9. (A „Torontál” ered. táv.) A megüresedett bihari kerületben ma tartották meg a képviselőválasztást. A mandátumért két jelölt küzd és pedig: Nadányi Károly függetlenségi és Rigó Lóránt balpárti. A szavazatok aránya

délben a következő volt: Nadányi 360, Rigó 246.

Ugyancsak ma van a képviselőválasztás a szigetvári kerületben is, ahol a kormány-párt jelöltje a függetlenségi Duchon Odön délig 235 szavazatot kapott, míg ellenfelére, a balpárti Komjáthy Bélára 184 szavazatot adtak le.

A svéd király köszönete.

Budapest, dec. 9. (A „Torontál” ered. távirata.) Bécsből jelentik, Gusztáv svéd király, ki tudvalevőleg az utóbbi napokban vendége volt Ferenc József kiralynak, elutazása után Bodenbach határállomásról táviratot küldött ö felségének, melyben felesége nevében is köszönetet mond a bécsi szeretetteljes vendéglátásért.

A miniszterelnök itthon.

Budapest, dec. 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök, akit a király tegnap hosszabb kihallgatáson fogadott, amely alkalommal jelentést tett a felségnek a politikai helyzetről, Popovics pénzügyi államtitkár kíséretében visszaérkezett Budapestre.

A balkáni események.

Budapest, dec. 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Belgrádból táviratozzák, hogy a szerb hadsereg tisztjei a trónörökösöt arra akarják bírni, hogy lépjen vissza.

Budapest, dec. 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből jelentik: Több lapnak ama híresztelését, mely szerint Pallavicini örgróf konstantinápolyi nagykövet elutazása legközelebb bekövetkeznék, illetékes helyen határozottan megcáfolták. A nagykövetet csak nemrég arról biztosította a nagyvezér, hogy a török kormány minden lehető el fog követni arra nézve, hogy a bojkott véget érjen, emellett pedig kívánatos, hogy a nagykövet a parlamenti időszakban Törökországban legyen.

Budapest, dec. 9. (A „Torontál” ered. táv.) Belgrádból jelentik: A szerb kormány a legutóbb küldött egy millió felül most újabb háromszázezer frankot küldött Czetinje-be a montenegrói hadi készületek kiegészítésére. Ezen küldemény az októberben monarchiánk ellen kötött szerb-montenegrói véd- és dacsövetségnek a folyamánya.

Határidő-üzenet.

Budapest, dec. 9. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő áratok jegyezték:

Buza (április 1909.)	25-70
Buza (októberre)	23-70
Rozs (áprilisra)	21-28
Rozs (októberre 1909.)	19-24
Zab (áprilisra 1909.)	17-68
Tengeri (áprilisra)	15-08

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Karácsonyi vásár!

Eisenstädter S. és Társai

divatáruházában Nagybecskereken.

Eladásra kerülnek

120 cm. felgyapjuszövet, métere K. 140
120 „ bordurszövet, aljakra, m. K. 2-10
Tiszta gyapjudelaine, eddig métere K. 1-60
„ „ most „ K. 1-10
Ingzefirek, valódi angol, m. K. 1-10 és 1-20

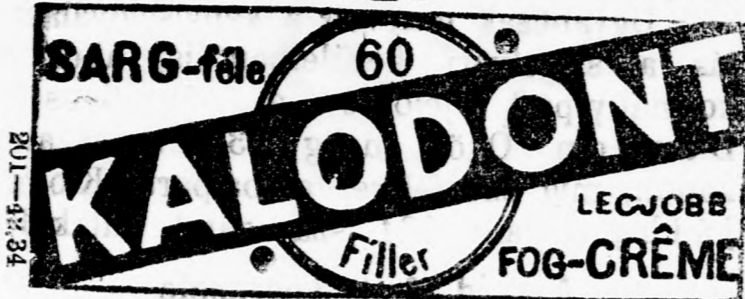
Sima és mintázott selymek, továbbá maradékok minden cikkben melyen leszállított áron.

Az occasió-kelmékből készséggel küldünk vidékre is mintákat.

Szövetek egy koronától feljebb.

Nyiltér.

(E rovat alatt közltekért nem vállal felelősséget a szerk.)

Vonatok érkezése és indulása
Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1908. október hó 1-től.

Erkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 23 p.
Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 50 perc.

Szegedről: (mótorokosi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.

Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zombolyáról (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p. este 7 óra 05 perc.

Csésztelekről: (keskenyvágányú vonal) délután 4 óra 29 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 46 p.
Szegedre: (mótorokosi) délután 1 óra 15 perc.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunárra reggel 3 óra 33 perc.

Zombolyára (keskenyvágányú vonal) reggel 2 óra 31 p. délután 5 óra 25 perc.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.

Csésztelekre (keskenyvágányú vonal) délelőtt 11 óra 55 p.
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.

Temesvárról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.

Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

Schlasinger L.

nemzetközi házasságközvetítése

Berlin 18.

a kontinens legnagyobb intézete.

Allandóan több száz vagyonos

hölgy előjegyezve.

653-104.35

1303/1908. Magyarországi közpénzügyi elöljáróságától.

Pályázati hirdetmény.

Az elhalálozás folytán megüresedett Magyarországi közpénzügyi szülészeti állásra pályázatot hirdetünk és felhívjuk mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szülészeti oklevéllel felszerelt pályázati kérvényüket 1909. évi jan. 5-ig alólírt körjegyzőnél benyújtsák.

Ezen állás javadalmazása a következő: A közpénzügyi pénztárból 120 kor. évi fizetés és minden szülészeti való közreműködésért 2 kor., azonban köteles a baba az igazolt szegényeknek ingyen közreműködni.

A választás napját később tüzzük ki.

Magyarországi, 1908. évi dec. 4.

1057-3.1

Közpénzügyi elöljáróság.

A nagybecskereki filharmoniai egyesület

Ripka Imre igazgató-karmester vezetése alatt 1908. évi dec. hó 9-én, ma, szerdán rendezi a

X-ik Népies

HANGVERSENYÉT

a „Rózsa“-szálloda kávéházi helyiségében.

A hangverseny kezdete este 8 és fél órakor.

Belépti díj személyenként 60 fillér.

A kávéházi helyiség ez alkalommal étteremmé lesz átalakítva.

4978/1908. sz.

Aracs község elöljáróságától.

Bérbeadási hirdetmény.

Aracs község tulajdonát képező

nagyvendéglő

a hozzátartozó melléképületekkel f. évi dec. 15-én d. e. 10 órakor a községbáz tanács-termében megtartandó nyilvános szóbeli árverésen 1909. évi január 1-seji kezdettel 5 (öt) évi időtartamra haszonbérbe fog adatni.

Feltételek az árverés napjáig a község jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Aracs, 1908. évi december 3.

1088-1.1

Az elöljáróság.

3020/1908. sz.

Törökbecse község elöljáróságától.

Hirdetmény.

Törökbecse községénél a rendőrörme-steri állás megüresedvén, arra ezennel pályázat hirdetettik.

Évi fizetése 600 kor., mely utólagos havi részletekben vehető fel, ezenkívül ruházat.

Szabályszerűleg felszerelt kérvények, melyben erkölcsi magaviselet is igazolandó, ezen elöljáróságnál f. évi dec. 25-ig benyújtandók.

Ezen állás 1909. évi január 1-én betöltendő, illetve elfoglalandó.

Előnyben részesülnek igazolványos al-tisztek, vagy kiszolgált csendőrszervezők.

Törökbecse, 1908. évi december 3.

10-5-3.1

Az elöljáróság.

5718/19-3. sz.

A pancsovai szolgabíróaságtól.

Pályázati hirdetmény.

Az üresedésben levő torontálalmási községi orvosi állásra pályázatot hirdetek

Az orvos fizetése évi 2400 kor., szabad lakás s fuvar, szabályrendeletileg megállapított látogatási díjak és a husszemle-díjak.

Felhívtnak mindazok, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy a képzést igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket f. évi dec. 25-ig nyújtsák be a pancsovai szolgabíróaságnál.

A választás napját később fogom meghatározni.

Pancsova, 1908. évi december 5.

Főszolgabíró távol:

Dr. Tóth,

tb. főszolgabíró.

1079-2.2

3962/1908. sz.

Perjámosi járás főszolgabírója.

Pályázati hirdetmény.

Perjámos községben megüresedett segéd-jegyzői állásra, mely évi 1000 kor. fizetés és 100 kor. lakbérátalánnyal van javadalmazva, pályázatot hirdetek s felhívom pályázni óhajtókat, hogy képesítésüket s eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket alólírt hivatalhoz 1909. évi jan. 1-ig annyival inkább adják be, mert a később érkező pályázati kérvények figyelembe nem vétetnek.

Perjámos, 1908. évi december 4.

1078-3.2

Dr. Sal,

h. főszolgabíró.

2459/1908. sz.

Végszentmihály község elöljárósága.

HIRDETMEY.

A községi képviselőtestület 27. kgy. sz. alatt elhatározta, hogy a községi közutak, mezői dűlő-utak, valamint a magánhírtok határait kitűzeti.

Felhívtnak mindazok, kik ezen mérnöki munkálatokat elvállalni óhajtják, ajánlataikat f. évi dec. 17-ig megtenni.

A község határa 10159 hold kiterjedésű Végszentmihály, 1908. évi dec. 5.

1081-2.1

Közpénzügyi elöljáróság.

4212/1908. sz.

Perjámosi járás főszolgabírója.

Pályázati hirdetmény.

Pészak községben újonnan rendszerezett községi orvosi állásra pályázatot hirdetek azon felhívással, hogy a pályázók képesítésüket s eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket 1909. évi jan. 20-ig hivatalomhoz annyival is inkább adják be, mert a később érkező pályázati kérvények figyelembe nem vétetnek.

Az állás ezadó szerinti javadalmazása: 1. Évi fizetés 1400 kor. 2. Látogatási díj nappal 1 kor., éjjel 2 kor. Halottkémi díj 40 fill.

Megjegyzem, hogy a községben uradalom és szeszyár van, s hogy 33 család kiltásba helyezte, hogy a községi orvost 660 kor. tiszteletdíj mellett háziorkosként alkalmazza.

A megválasztott orvos kezgyógyász-tár engedélyezéseért folyamodhat.

A megválasztott orvos a megyei orvosi nyugdíj-intézetbe belépni köteles.

Perjámos, 1908. évi november 30

1077-3.2

Dr. Sal,

h. főszolgabíró.

A legolcsóbb, legszebb
és legalkalmasabb

karácsonyi ajándékok

kaphatók

Almásy és Szepessy

könyv-, zenemű- és papírkereskedésben

Nagybecskereken, Hunyadi-(fő)-u'ca.

1007-x.16